

описова характеристика невизначеностей по відношенню до терміну виконання і величини зобов'язання; причини виникнення умовних зобов'язань, короткий опис умовного факту чи обставини, яка може спричинити певні наслідки (визначити на підставі чого виникли зазначені зобов'язання); ймовірність погашення; особливості проведення інвентаризації та відповідальність, внутрішня звітність», що надасть змогу управлінському персоналу правильно спрогнозувати господарську діяльність підприємства, сформулювати цілі, стратегію і тактику діяльності на наступні звітні періоди.

Вітчизняним законодавством регулюються загальні питання бухгалтерського обліку умовних зобов'язань, що значно ускладнює процес оцінки та формування інформації по цьому об'єкту для прийняття управлінських рішень. Використання запропонованого підходу до нормативного регулювання умовних зобов'язань надасть змогу приймати ефективні управлінські рішення завдяки можливості ефективного, детального планування та прогнозування майбутніх подій, які можуть зумовити відтік економічних ресурсів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 «Зобов'язання»: наказ міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com>.

Кузьмик Л.В.

магістрант,

Вінницький національний аграрний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Конкурентоспроможність підприємства прямопропорційно залежить від чітко налагодженої системи ведення бухгалтерського обліку, зокрема відображення витрат процесу діяльності. У сучасній концепції витрат вагоме місце займають трансакційні витрати. Це відносно нове поняття в бухгалтерському обліку і єдиного тлумачення його сутності поки що не знайдено, а тому воно потребує наполегливого вивчення та осмислення як з боку теорії, так і практики. В процесі здійснення господарської діяльності у кожного підприємства виникають трансакційні витрати, які мають значний вплив на прибуток підприємства, оскільки їх величина постійно зростає у зв'язку з трансформаційними процесами в економіці України. Саме тому, слід приділити значну увагу обліковому аспекту відображення трансакційних витрат, що сприятиме організації системи їх управлінського обліку [1, с. 289].

Основними причинами, що обумовлюють необхідність розгляду теорії трансакційних витрат в бухгалтерському обліку, дослідники називають наступні:

- розвиток маржинальної концепції обліку і аналізу витрат;
- створення можливості для теоретичного вивчення реальних економічних систем;
- наявність інформаційних потреб зовнішніх користувачів в частині понесених трансакційних витрат;
- необхідність проведення організаційних змін, спрямованих на удосконалення організаційних форм ведення бізнесу (злиття, інтеграція, асоційоване членство тощо), підвищення якості інформаційного забезпечення
- фінансового управління холдингами;
- притаманність трансакційних витрат будь-якій господарській операції;
- забезпечення побудови ефективної системи консолідованого обліку;
- розвиток управлінського і стратегічного обліку;
- створення інформативної основи для управління витратами;
- забезпечення якості та ефективності виробництва;
- управління конкурентоспроможністю підприємств [3].

Вітчизняними науковцями пропонуються різні варіанти бухгалтерського відображення трансакційних витрат з використанням відповідних рахунків бухгалтерського обліку. Як правило, рекомендується вести облік трансакційних витрат на окремому рахунку 8-го чи 9-го класу, або формувати рахунок-екран, транзитний або спеціальний рахунок.

Дослідження наукових праць з бухгалтерського обліку дозволило виділити наступні підходи до відображення трансакційних витрат в бухгалтерському обліку:

- 1) побудова нової неінституційної моделі бухгалтерського обліку;
- 2) застосування транзитного рахунку «Трансакційні витрати»;
- 3) доповнення класу 8 «Витрати за елементами»;
- 4) виділення спеціального рахунку «Трансакційні витрати»;
- 5) виділення субрахунків у складі загальногосподарських витрат;
- 6) виділення рахунку-екрану «Трансакційні витрати (узагальнюючий)»;
- 7) введення відповідних субрахунків в розрізі адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат;
- 8) створення додаткових аналітичних розрізів по рахунках витрат діяльності для введення ознаки трансакційних витрат [3].

Погоджуємось з думкою Пальчук О. В, що класифікація трансакційних витрат підприємства є важливою передумовою для проведення оцінки та облікового забезпечення управління трансакційними витратами на підприємстві. Можемо припустити, що для потреб бухгалтерського обліку, із множини наявних класифікаційних ознак трансакційних витрат найбільш доцільною є класифікація таких витрат за хронологічною послідовністю виникнення. При цьому трансакційні витрати включають витрати на пошук інформації, витрати на ведення переговорів, витрати на вимірювання, витрати

специфікації і захисту прав власності та витрати протидії опортуністичній поведінці [2, с. 433].

Слід зазначити, що інформація про трансакційні витрати розпорошена по рахунках та субрахунках бухгалтерського обліку. Трансакційні витрати як витрати ринкової взаємодії господарюючих суб'єктів більшою мірою характеризують рівень підготовки виробництва продукції (робіт, послуг), ніж сам процес виробництва. Витрати, що безпосередньо не відносяться до створеної продукції (робіт, послуг), і які більшою мірою пов'язані з підготовкою і організацією виробництва, не включаються до складу собівартості продукції. Такі витрати, які не можливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені, є непрямими і покриваються за рахунок прибутку підприємства.

Частіше за все, врахування окремих елементів трансакційних витрат частково ведеться у складі витрат діяльності в розрізі трьох видів: адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат. Для обліку цих витрат призначений 9 клас рахунків, а саме: рахунки 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» та 94 «Інші витрати операційної діяльності», між якими і відбувається розподіл трансакційних витрат [2, с. 430].

В результаті, дані про трансакційні витрати не знаходять свого прямого відображення у фінансовій звітності (лише опосередковано у складі витрат звітного періоду), так як відсутня процедура узагальнення інформації про них. Оскільки в межах інформаційного простору фінансового обліку трансакційні витрати не відстежуються, це перешкоджає проводити аналіз та оцінку динаміки цієї категорії витрат за складовими або в загальній структурі витрат підприємства, простежити причинно-наслідковий взаємозв'язок між величиною трансакційних витрат і зміною розміру прибутку [2, с. 433].

Отже, для підготовки інформації для цілей прийняття рішень про обсяги, структуру і склад трансакційних витрат, є доцільним створення додаткових аналітичних розрізів (трансформаційні та трансакційні витрати) та приєднання їх до видів витрат діяльності, що відображаються в бухгалтерському обліку за діючою методологією.

Відповідно такий підхід дозволяє ведення паралельного обліку витрат за необхідними для управлінських цілей розрізами. Моделювання інформаційних систем обліку, що використовуються суб'єктами господарювання, дозволяє провести таку модифікацію без значних затрат часу і праці. При цьому програмне середовище створює можливість для формування внутрішніх управлінських звітів щодо понесених витрат окрім класичних розрізів (за напрямками понесених витрат) також і в розрізі груп трансакційних і трансформаційних. [3]. Це, в свою чергу, створює можливість отримання додаткових аналітичних показників для відносного порівняння обсягів понесених витрат, виявлення резервів для їх скорочення.

Список використаних джерел:

1. Очеретько Л.М., Корінець А.О. Трансакційні витрати як об'єкт управлінського обліку / Л.М. Очеретько, А.О. Корінець // Інноваційна економіка. – № 1. – 2013. – С. 289-292.
2. Пальчук О.В., Очеретяна О.О. Проблеми формування інформаційного забезпечення управління трансакційними витратами в системі бухгалтерського обліку / О.В. Пальчук, О.О. Очеретяна // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2012. – Вип. 22. – Ч. II. – С. 428-433.
3. Шигун М. М. Методичні підходи до бухгалтерського обліку трансакційних витрат / М.М. Шигун // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3 (15) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1427/1/3.pdf>.

Стронська Т.О.

студентка,

Науковий керівник: Кияшко О.М.

кандидат економічних наук, старший викладач,

Київський національний торговельно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Протягом останніх років відбуваються відчутні зміни в процесах, пов'язаних з діяльністю вітчизняних підприємств. Причиною цьому перш за все є перебудова господарських механізмів всередині країни, проведення ринкових реформ, аналіз і застосування досвіду зарубіжних країн на власних підприємствах, впровадження нових форм та методів в системі управління. Відомо, що ефективне управління підприємством є запорукою його успішної діяльності. В процесі управління підприємством є безліч форм і рівней, проте в будь-якому випадку, управління потребує інформаційної бази. А однією з найбільш важливих інформаційних служб завжди була і буде бухгалтерія. Бухгалтерія займається веденням обліку господарських операцій. На основі облікової інформації приймаються рішення, пов'язані не тільки з господарською діяльністю підприємства, а й з управлінням загалом. Саме тут і з'являється поняття «управлінський облік». Управлінський облік є підсистемою бухгалтерського обліку, яка формує інформацію для бізнес-стратегії, планування, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень, ефективного використання ресурсів, корпоративного управління за різними видами діяльності [2].

Зародження, розвиток та проблеми становлення управлінського обліку в Україні розглянуто в працях багатьох науковців, серед яких вважаємо за необхідне виділити праці Белоусової И. А., Голова С. Ф., Карпенко О. В., Корінько М. Д., Нападовської Л. В. [1; 2; 4-6].

В реаліях сьогодення управлінський облік стає необхідним, якщо підприємство хоче успішно контролювати й управляти витратами на виробництво продукції та правильно формувати її собівартість. Зарубіжні